

عنوان: تاثیر کفویت بر تحکیم روابط زناشویی

حنانه قانع زارع

چکیده:

این مقاله با هدف شناسایی تاثیر کفویت بر تحکیم روابط زناشویی انجام گردیده است تا به این سوال پاسخ داده شود که تاثیر کفویت بر تحکیم روابط زناشویی چه می باشد؟ تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی و روش بکار رفته در این مقاله اسنادی یا همان کتابخانه ای بوده است. داده ها متناسب با اهداف و سوالات تحقیق با استناد به ابزار فیش جمع آوری و در تحلیل داده ها از روش تحلیل محتوا استفاده شده است. از مهم ترین نتایج این مقاله میتوان به تاثیر مثبت کفویت در ابعاد دینی، فرهنگی، اقتصادی، روان شناختی و مادی بر کاهش تعارضات زناشویی و افزایش رضایتمندی، صمیمیت و پایداری رابطه زوجین اشاره کرد.

کلید واژه: کفویت، طلاق، روابط زناشویی

۱. **تعریف موضوع و بیان مسئله:** خانواده همزمان با عقد پیمان زناشویی بین زوج و زوجه شکل میگیرد نظر به اهمیت و جایگاه خانواده و تأثیری را که خانواده می تواند به خیر و صلاح جامعه از طریق تربیت نسلی شایسته متناسب با فرهنگ و هنجار های مورد قبول داشته باشد مورد توجه قرار گرفته است. آنچه که در این قسمت مهم به نظر میرسد استمرار حیات خانواده است، گاهی این استمرار حیات بوسیله پدیده ای نامبارک تحت عنوان طلاق به هم میریزد و در نهایت ازهم پاشیدگی خانواده را به دنبال دارد. طلاق خود دارای انواعی است که از جمله آنها می توان به طلاق عاطفی یا همان طلاق سفید و طلاق به معنای عامش اشاره نمود آنچه در این مطالعه به دنبال بررسی آن هستیم طلاق به معنای عام یا همان چیزی که در عرف جامعه مطرح است می باشد. منظور از طلاق در این مطالعه جدایی زوج و زوجه از یکدیگر به صورت کامل می باشد که پس از آن هیچ ارتباطی بین آن دو برقرار نمی باشد. مطالعات انجام شده در زمینه طلاق از تنوع نسبتاً زیادی برخوردار است که به اختصار به تعدادی از آنها اشاره می گردد: (سقفی پور، ۱۳۸۶، طلاق و اقلیت های مذهبی)، (جمشیدی ۱۴۰۲ بررسی جرم شناختی خشونت خانگی علیه زنان و تأثیر آن بر طلاق)، (روح افزا ۱۴۰۰ چالش های حقوقی طلاق)، پرداخته اند؛ تحقیقات انجام شده غالباً متمرکز بر موضوعاتی نظیر طلاق در اقلیت های مذهبی، بررسی جرم شناختی خشونت خانگی علیه زنان و تأثیر آن بر طلاق و چالش های حقوقی طلاق بوده و کمتر به بحث پیرامون تأثیر کفویت بر تحکیم روابط زناشویی پرداخته شده است، با عنایت به موارد فوق در این مقاله تلاش می گردد تا به این سوال پاسخ داده شود که: **کفویت چه تأثیری بر تحکیم روابط زناشویی دارد؟**

۲. **اهمیت و ضرورت:** بررسی های اولیه و مشاهدات میدانی محقق نشان از آن دارد که وضعیت روابط در جامعه بالاخص روابط زناشویی آنها با آنچه انتظار است که در یک جامعه آرمانی و دینی وجود داشته باشد فاصله زیادی دارد که از جمله آنها میتوان به کم توجهی به حقوق والدین و دیگر هم نوعان، عدم احترام به بزرگترها، افزایش درگیری های لفظی و جسمی در بین جوانان و والدین آنها و دوستان و... اشاره نمود.

در صورت انجام این مطالعه و بررسی نقش کفویت بر تحکیم روابط زناشویی و در نهایت نهادینه شدن توجه به این مهم در زندگی انتظار داشت که: میزان ناسازگاریر هایی از جمله درگیری های لفظی ؛آسیب های جسمی کم توجهی به وظایف و عدم درک متقابل و دیگر ناسازگاری هایی از این قبیل کاهش پیدا کند. سازگاری در روابط زناشویی به میزان چشمگیری افزایش پیدا کرده از جمله این سازگاری ها می توان :از بین رفتن آسیب های جسمی توجه به وظایف مشترک زناشویی،افزایش درک متقابل زوجین و در نهایت تحکیم روابط زناشویی و استمرار زندگی مشترک اشاره کرد. در نتیجه می توان انتظار داشت که آرامش به فضای خانواده حاکم گردد و مشکلات و مسایل در آن که متاثر از وضعیت نابسامان در بین زوجین بوده مرتفع گردد. فرزندان در محیطی امن رشد یافته و دارای شخصیتی متعادل گردند بدیهی است این وضعیت آثار خود را در جامعه نیز به جا خواهد گذاشت به نحوی که شاهد افرادی خواهیم بود که از نظر شخصیتی متعادل هستند .

۳. اهداف:

هدف اصلی: شناسایی نقش کفویت بر تحکیم روابط زناشویی

اهداف فرعی:

۱. مشخص نمودن نقش کفویت فرهنگی ،خانوادگی بر تحکیم روابط زناشویی
۲. مشخص نمودن نقش کفویت دینی بر تحکیم روابط زناشویی
۳. مشخص نمودن نقش کفویت مادی بر تحکیم روابط زناشویی
۴. مشخص نمودن نقش کفویت روانشناختی بر تحکیم روابط زناشویی

۴. سوالات:

سوال اصلی: کفویت چگونه می تواند بر تحکیم روابط زناشویی موثر باشد؟

سوالات فرعی:

۱. کفویت فرهنگی خانوادگی چگونه می تواند بر تحکیم روابط زناشویی موثر باشد؟

۲. کفویت دینی چگونه میتواند بر تحکیم روابط زناشویی موثر باشد؟

۳. کفویت مادی چگونه می تواند بر تحکیم روابط زناشویی موثر باشد؟

۴. کفویت روانشناختی چگونه می تواند بر تحکیم روابط زناشویی موثر باشد؟

۵. روش شناسی تحقیق:

تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی و روش بکار رفته در این مطالعه اسنادی یا همان کتابخانه ای بوده است. ابزار بکار رفته در جهت جمع آوری داده ها با فیش جمع آوری شده و در تحلیل داده ها از روش تحلیل محتوا استفاده شده است.

۶. مفهوم شناسی:

۶-۱. طلاق: در لغت به معنا ترک کردن آزاد شدن رها شدن و جدایی است و در اصطلاح شرعی (گسستن پیوند ازدواج با صیغه مخصوص) (المنجد آنلاین واژه طلق و نجفی ج ۳۲ ص ۲) نظام خواواده در اسلام به گونه ای طراحی شده است که اگر به خوبی اجرا شود کمتر خانواده ای در چنبره مشکلات جدی گرفتار

خواهد شد و یا به بن بست خواهد رسید. با وجود این چون خواه ناخواه برخی خانواده ها به چنین بن بستی گرفتار خواهند شد، اسلام، طلاق را مجاز شمرده است.

۶-۲. کفویت: کفویت در لغت به معنای (ماخوذ از کفو عربی، هم شانی و هم رتبی) (لغتنامه آنالین دهخداواژه کفویت) (کفایت در احکام فقهی و قانونی توضیح داده شده و مولفه های تاثیر گذار در انتخاب همسر متناسب، بررسی و اولویت دو خصلت یاد آوری شده) (هدایتی، ۱۳۹۰، ص ۱۸، ۱۹) و کفویت در ازدواج در اصطلاح به معنای تناسب و همخوانی زن و مرد در ابعاد مختلف زندگی است. به طوری که زن و مرد به هم بیایند و زندگی مشترک موفق داشته باشند.

کفویت به معنای برابری و توازن در مسایل گوناگون اجتماعی و اقتصادی و... است. این مفهوم به ویژه در زمینه های مختلفی مانند حقوق بشر عدالت اجتماعی و توسعه پایدار اهمیت دارد. کفویت به افراد این امکان را می دهد که بدون توجه به جنسیت، نژاد، یا وضعیت اقتصادی، به فرصت های برابر دسترسی داشته باشند. و این کفویت در جوامع می تواند به شکل های مختلفی از جمله کفویت اقتصادی آموزشی و سیاسی ظهور کند. این مفهوم نه تنها به بهبود کیفیت زندگی افراد کمک می کند، بلکه به تقویت انسجام اجتماعی و کاهش نابرابری ها نیز می انجامد. در نهایت، تحقق کفویت نیازمند همکاری و تلاش جمعی از سوی دولت ها، سازمان ها و جامعه است. اما آنچه که محقق در این تحقیق تلاش میکند به اثرات آن بر زندگی بشریت بپردازد کفویت در امر سرنوشت ساز ازدواج است، کفویت در ازدواج به معنای برابری و تناسب میان زوجین در جنبه های مختلف زندگی است. این مفهوم شامل جنبه های مختلفی از جمله: فرهنگی خانوادگی، دینی، روانشناختی و مادی می شود. کفویت در ازدواج می تواند به ایجاد یک رابطه پایدار و موفق کمک کند، زیرا زوجین با زمینه های مشابه و ارزش های مشترک، بهتر می توانند با چالش ها و مشکلات زندگی مشترک روبرو شوند. همچنین کفویت به کاهش تنش ها و اختلاف ها در زندگی زناشویی کمک میکند و احساس امنیت و رضایت را در هر دو طرف تقویت میکند.

ب) کفویت در چهره: هم ترازوی در میزان جذابیت ظاهری، به ویژه در جامعه ای که زیبایی معیاری مهم در انتخاب همسر تلقی می شود، از عوامل تاثیر گذار بر رضایت زناشویی است، ناهماهنگی زیاد در این زمینه ممکن است احساس حقارت، ترس از خیانت یا سرخوردگی عاطفی به دنبال داشته باشد. (نارضایتی از ظاهر همسر، یکی از دلایل پنهان طلاق های عاطفی است که در جلسات مشاوره خانواده دیده شده است) (احمدی، ۱۳۹۸، ص ۸۷) و (عدم تناسب جذابیت ظاهری منجر به کاهش اعتماد به نفس و افزایش حساسیت رفتاری در زندگی مشترک می شود) (شریفی دولابی، ۱۴۰۲، تلخیص ص ۵۵-۵۷)

ج) کفویت در پوشش و سبک ظاهری (تفاوت در سبک پوشش، سطح آراستگی، علاقه به برند ها یا بی توجهی به ظاهر، می تواند باعث نارضایتی یکی از زوجین شود؛ به ویژه در زمانی که یکی از آنها انتظار تطابق در سبک زندگی و ظاهر خود را دارد). (سهرابی، ۱۳۹۹، ص ۷۵) اما (زوجینی که در نحوه لباس پوشیدن، سلیقه در خرید، نوع آرایش و پیرایش هماهنگ اند، معمولاً از درک بهتری نسبت به سبک زندگی هم برخوردارند و کمتر در معرض تعارضات روزمره قرار می گیرند) (جعفری و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۴۳). (پوشش نه تنها بعد زیبایی شناسی دارد بلکه حامل معانی فرهنگی و دینی نیز هست؛ در خانواده هایی که ارزش های مشترک درباره حجاب، سادگی یا تجمل وجود ندارد، اختلافات از شکل گیری تا سطح زندگی ادامه می یابد) (موسوی، ۱۳۹۸، ص ۱۰۲) در واقع (سبک پوشش افراد، بازتابی از هویت اجتماعی، طبقه اقتصادی و تربیت خانوادگی آنهاست در ازدواج هایی که این سبک ها ناهمگون اند، معمولاً زوجین دچار احساس ناهماهنگی و بی ارتباطی در جمع می شوند). (اکبری، ۱۴۰۱، ص ۵۶)

۲. کفویت اقتصادی - اجتماعی: تطابق سطح اقتصادی اجتماعی و کفویت در آن میان زوجین، می تواند به درک متقابل، حل مسیله، شیوه تربیت فرزند، سطح توقعات نقش مهمی ایفا کند. نابرابری شدید در این موضوعات، گاه منجر به احساس سر خوردگی، تحقیر یا سلطه جویی در رابطه می شود.

الف) کفویت در تحصیلات: (زن و شوهر باید در سطح آگاهی عمومی و تحصیلات رسمی هم سطح باشند تا احساس برتری یا ضعف، موجب تحقیر پنهان یا تعارض نشود) (احمدی، ۱۳۹۷، ص ۱۱۹) (تفاوت فاحش در سطح تحصیلات، گاه باعث عدم تفاهم و تک گویی در زندگی زناشویی می شود). (شجاعی، ۱۳۹۸، ص ۶۲) و در واقع این (نابرابری تحصیلی میان همسران در برخی موارد، مستقیماً با کاهش رضایت زناشویی ارتباط دارد). (حسینی، ۱۳۹۹، ص ۷۳).

ب) کفویت در شغل و حرفه: شغل فرد بخشی از هویت اوست، هم ترازوی در شغل یا درک متقابل شرایط شغلی می تواند در میزان درک، برنامه ریزی و نوع گذران وقت موثر باشد. (شغل با منزلت اجتماعی نا برابر، گاه منجر به احساس سرکوب یا خود کم بینی در یکی از زوجین می شود) (رضوی، ۱۳۹۸، ص ۵۱) و (تفاوت شدید ممکن است سبب اختلاف دید گاه، سبک زندگی و فشار روانی شود؛ شغل پر مشغله یا استرس زا نیاز به درک متقابل بیشتری دارد). (مظاهری، ۱۴۰۰، ص ۸۸) اما (تطابق در جایگاه شغلی، در ایجاد حس احترام و امنیت روانی، در رابطه بسیار موثر است). (عباسی، ۱۳۹۶، ص ۱۰۵)

ج) کفویت در طبقه اجتماعی و منزلت خانوادگی: تفاوت شدید در طبقه اجتماعی، سبک زندگی، آداب معاشرت و سطح توقعات را دچار اختلاف می سازد (زوج هایی که از طبقه اجتماعی متفاوت هستند، بیش از سایرین در مواجهه با خانواده همسر دچار چالش می شوند) (عسگری، ۱۴۰۰، ص ۶۹) (اختلاف طبقاتی به ویژه در سبک تربیت، تغذیه، معاشرت و انتظارات اقتصادی، میتواند منشا تعارض باشد) (امیری، ۱۳۹۵، ص ۱۳۲) ناظر به این امر حضرت علی (ع) می فرمایند: (انظر فی ای شیء تضع کرامتک) (نگه کن که کرامت خود را در چه جایگاهی قرار می دهی) (نهج البلاغه، حکمت ۴۴۹)

۸. نتیجه گیری

در این پژوهش تلاش شد تا مفهوم <کفویت> به عنوان یکی از مولفه های مهم در فرایند ازدواج و تداوم زندگی مشترک، از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به مباحث مطرح شده در بخش های مختلف مقاله، می توان گفت که وجود هم ترازوی و تناسب در حوزه هایی مانند دین، فرهنگ، شخصیت، اقتصاد، تحصیلات، شغل و طبقه اجتماعی و حتی ظاهری و بیرونی، نقش بسیار موثری در کاهش تعارضات زناشویی، افزایش تفاهم و رضایتمندی متقابل دارد؛ این پژوهش از نوع توصیفی بوده و با روش اسنادی یا همان کتابخانه ای انجام شده و هدف آن شناسایی تاثیر انواع کفویت بر استحکام روابط زناشویی بوده است، یافته ها نشان داد که فقدان کفویت در هر یک از حوزه های بررسی شده می تواند در دراز مدت به شکل گیری گسست های عاطفی و رفتاری در زندگی مشترک بیانجامد. کفویت به ویژه در ابعاد مهمی چون باور دینی، شخصیت، فرهنگ و مسایل مادی، با ایجاد فهم مشترک، کاهش سوء تفاهم، ارتقا سطح همدلی و انسجام، نقش موثری در تحکیم روابط زناشویی ایفا می کند. در

واقع، تطابق در این ابعاد، به زوجین کمک می کند ضمن درک بهتر یکدیگر، با چالش ها و اختلافات به شکل منطقی تر مواجه شوند. همسانی در ارزش ها موجب کاهش اصطکاک های فرهنگی میان زوجین میشود؛ کفویت دینی باعث هم سویی در سبک زندگی عبادی، تربیت فرزند، نگرش به زندگی و دغدغه ها است و آنچه موجب سازگاری در مواجه با موقعیت های روزمره، کاهش تنش های رفتاری و افزایش آرامش روانی در زندگی مشترک میشود کفویت روانشناختی است؛ کفویت مادی نیز در تعیین سطح توقعات، شیوه گذراندن زندگی، موقعیت اجتماعی و سبک دخل و خرج نقش دارد و ناهماهنگی در آن ممکن است منجر به فشار روانی و تعارض گردد.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم
۲. آقاجانی، معصومه، "فصلنامه علمی پژوهشی روانشناسی و دین، شماره ۲۱، (۱۳۹۷)
۳. احمدی، سهراب، "آسیب شناسی خانواده"، نشر معارف، چاپ دوم، (۱۳۹۷)
۴. احمدی، ناهید، "رابطه عزت نفس در رضایت زناشویی"، نشریه روانشناسی کاربردی، شماره ۲۸، (۱۴۰۰)
۵. احمدی، نرگس، "روانشناسی ازدواج و خانواده" تهران: نشر رشد، (۱۳۹۸)
۶. امیری، فرحناز، "خانواده و نظام طبقاتی در ایران"، تهران: انتشارات بعثت
۷. اکبری، علیرضا، "کفویت اجتماعی و ظاهری در ازدواج های شهری"، نشریه جامع شناسی معاصر، سال ۹، شماره ۱، (۱۴۰۱)
۸. برنجکار، محمد جواد، "خانواده در اسلام"، (۱۳۹۶)
۹. تمیمی آمدی، عبدالوهاب بن محمد، "غرر الحکم و درر الکلم"، تحقیق سید مهدی رجایی
- قم: دارالحديث، چاپ چهارم، حدیث ۸۴۸۷
۱۰. جعفری، مهدی، وحسینی، سمیه، "مطالعه جامع شناختی ابعاد ظاهری و کفویت زوجین"، مجله مطالعه خانواده و سبک زندگی، سال ۱۰، شماره ۳، (۱۴۰۰)
۱۱. حسینی، نرگس، "بررسی تاثیر تحصیلات بر رضایت زناشویی"، فصلنامه مطالعات فرهنگی خانواده

شماره ۲ (۱۳۹۹)

۱۲. حسینی، فاطمه، "بررسی نقش باورهای دینی در رضایتمندی زناشویی"، فصلنامه روانشناسی و دین، سال چهارم، (۱۳۹۷)

۱۳. حر عاملی، "وسائل الشیعه"، جلد ۱۴

۱۴. دهقانی فیروز آبادی، سید علی، "روانشناسی خانواده"، تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، (۱۳۹۵)

۱۵. رضایی، نسرین و رجب پور، حسن، "سبک های دلبستگی و انس عاطفی"، مجله سبک زندگی اسلامی، سال ۶، شماره ۴، (۱۳۹۷)

۱۶. رمضان، ناهید، "زن و جامعه"، شماره ۲، (۱۳۹۵)

۱۷. رضوی، محمد، "جایگاه شغلی در رضایت همسران"، مجله پژوهش های اجتماعی، سال ۱۲، شماره ۳ (۱۳۹۸)

۱۸. زاهدی، محمود، انتشارات موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)

۱۹. سالاری، محمد رضا، "کفویت دینی" خانواده و سبک زندگی اسلامی، انتشارات سمت (۱۳۹۸)

۲۰. سهرابی، فاطمه، "تحلیل روانشناختی تفاوت های سبکی در ازدواج شهری" فصلنامه روانشناسی خانواده، سال ۸، شماره ۲، (۱۳۹۹)

۲۱. شجاعی، سید مهدی، "آیین همسرمداری" نشر نیلوفران، چاپ ۵، (۱۳۹۸)

۲۲. شریفی دولابی، "تحلیل روانشناختی جذابیت در ازدواج" پژوهشنامه روانشناسی خانواده، سال ۶، شماره ۲، (۱۴۰۲)

۲۳. صابری، احمد، "راهنمای ازدواج موفق بر پایه آموزه های دینی" قم: انتشارات بوستان، (۱۳۹۷)

۲۴. طباطبایی محمد حسین، تفسیر المیزان، جلد ۴، قم: دفتر انتشارات اسلامی

۲۵. عباسی، محسن، "سبک زندگی اسلامی" مرکز پژوهش های فرهنگی

۲۶. عسگرس، سید معصومه، "بررسی تاثیر اختلافات اقتصادی و طبقاتی بر رضایت زناشویی"، تهران: انتشارات رشد، (۱۴۰۰)

۲۷. فتحی آشتیانی، "روانشنجی ویژگی های شخصیتی در ایران"، تهران (۱۳۹۶)

۲۸. کلینی، محمد بن یعقوب، جلد ۱، (۱۴۰۷ ق)

۲۹. مروی، سعیده، "تحلیل جامع شناختی عوامل موثر بر رضایت زناشویی زوجین شهر اصفهان، مجله پژوهش های انسانی اسلامی، شماره ۲، (۱۳۹۸)
۳۰. مظاهری، محمد رضا، "خانواده و مسایل آن"، انتشارات بوستان کتاب، چاپ ۳، (۱۴۰۰)
۳۱. محسنی محمد، "همسان گزینی در ازدواج"، تهران: انتشارات سمت
۳۲. محسنی، حسین، "جامعه شناسی خانواده"، تهران: نشر آگه، (۱۳۹۸)
۳۳. موسوی سید رضا "خانواده و ازدواج در اسلام و روانشناسی" قم: بوستان کتاب، (۱۳۹۴)
۳۴. موسوی، زهرا، "تاثیر اختلاف در ارزش های فرهنگی بر رضایت زناشویی، فصلنامه مطالعات فرهنگی، سال، شماره ۴، (۱۳۹۸)
۳۵. نیک فرجام، فریبا و زارع، محمد "ویژگی های شخصیتی زوجین با رضایت زناشویی"، مجله روانشناسی خانواده، سال ۱، شماره ۳، (۱۳۹۸)
۳۶. نهج البلاغه، ترجمه سید جعفر شهیدی، چاپ ۵، نامه ۳۱، تهران (۱۳۹۲)